

Türkiye Klinikleri

İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ

ÖZEL

BAŞ EDITÖR - EDITOR IN CHIEF

Prof. Dr. Hikmet AKGÜL, İstanbul, Türkiye

EDİTÖRLER KURULU - EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Tülin BEDÜK, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye

Prof. Dr. Zehra DURNA, İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu, İstanbul, Türkiye

Prof. Dr. Nuray ENÇ, İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye

Prof. Dr. Feray GÖKDOĞAN, British University of Nicosia Rektörlüğü, Girne, KKTC

Prof. Dr. Ayfer KARADAKOVAN, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Türkiye

Prof. Dr. Nermin OLGUN, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Gaziantep, Türkiye

Prof. Dr. Mehtap TAN, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Erzurum, Türkiye

boş

Türkiye Klinikleri

İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ

ÖZEL

SAYI EDITÖRÜ - ISSUE EDITOR

Prof. Dr. Mehtap TAN (Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, ERZURUM)

YAZARLAR - AUTHORS

Yrd. Doç. Dr. Zümrüt AKGÜN ŞAHİN (Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, KARS)

Doç. Dr. Ayşe ÇEVİRME (Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği AD, SAKARYA)

Yrd. Doç. Dr. Nuray DAYAPOĞLU (Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, ERZURUM)

Yrd. Doç. Dr. Neşe ERDEM (Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, AYDIN)

Yrd. Doç. Dr. Fatma GENÇ (Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, GİRESUN)

Doç. Dr. Sibel KARACA SİVRİKAYA (Balıkesir Üniversitesi Balıkesir Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, BALIKESİR)

Yrd. Doç. Dr. Mehtap KAVURMACI (Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, ERZURUM)

Prof. Dr. Nermin OLGUN (Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, GAZİANTEP)

Yrd. Doç. Dr. Afif ÖZDELİKARA (Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, SAMSUN)

Yrd. Doç. Dr. Hatice POLAT (Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, ERZURUM)

Dergide yayımlanan makalelerin yazar kurum bilgilerinde OHAL nedeniyle değişiklikler oluşmuş olabilir.

Bu değişiklikler nedeniyle oluşabilecek her türlü sorumluluk yazar(lar)ın kendisine ait olup, yayınevi herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir.

Türkiye Klinikleri

İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ

ÖZEL

Türkiye Klinikleri tüm işlemlerini elektronik ortamda internet üzerinden yürütmektedir. İşlemlerinizi "kullanıcı adı ve şifrenizi" kullanarak www.turkiyeklinikleri.com adresinden yapabilirsiniz.

Yeni kayıt olmak için; www.turkiyeklinikleri.com adresinden önce "Online Makale İşlemleri" butonuna daha sonra "Yeni Kullanıcı" linkine tıklayınız.

Sorularınız için;

Bilgi İşlem Servisi

Tel: 0312 286 56 56 / 115

e-posta: bilgisistem@turkiyeklinikleri.com

Türkiye Klinikleri Dergilerine makale göndermek için; www.turkiyeklinikleri.com adresindeki "Online Makale İşlemleri" butonunu tıklayınız (Yalnız bu yolla gönderilen makaleler işleme alınmaktadır).

Makale yazım kuralları için; www.turkiyeklinikleri.com adresindeki "Dergiler ve Kitaplar" butonundan ilgili derginin internet sitesine erişerek "Yazım Kuralları" linkini tıklayınız.

Makalelerle ilgili görüşmek için;

Yazı İşleri Servisi

Tel: 0312 286 56 56 / 119

e-posta: yazisleri@turkiyeklinikleri.com

Türkiye Klinikleri Dergilerine abone olmak ve yayınlanmış diğer sayılarına ulaşmak için; www.turkiyeklinikleri.com adresindeki "Online Alışveriş" linkini tıklayınız.

Abone işlemleriyle ilgili görüşmek için;

Abone ve Halkla İlişkiler Servisi

Tel: 0312 286 56 56 / 118

e-posta: abone@turkiyeklinikleri.com

Türkiye Klinikleri Dergilerine reklam vermek için;

Pazarlama Satış-Proje Servisi

Tel: 0312 286 56 56 / 152

e-posta: pazarlama@turkiyeklinikleri.com

YAYIN PERİYODU VE TÜRÜ: Türkiye Klinikleri İç Hastalıkları Hemşireliği-Özel Dergisi; 4 ayda bir olmak üzere, yılda 3 sayı yayınlanır. Yerel süreli yayındır.

YAYIN HAKKI: Türkiye Klinikleri İç Hastalıkları Hemşireliği-Özel Dergisi'nde yayınlanan yazılar, resim, şekil ve tablolar yayıncının yazılı izni olmadan kısmen veya tamamen herhangi bir vasıta ile basılamaz, çoğaltılamaz. Bilimsel amaçlarla (kaynak göstermek kaydıyla) özetleme ve alıntı yapılabilir. Dergide yayınlanan yazı, şekil ve resimlerden yazarları, ilan ve reklamlardan firmaları sorumludur.

Türkiye Klinikleri dergileri halka açık yerlerde satılmaz. Sağlıkla ilgili kişi ve kurumlara abonelik usulü gönderilir.

Dergide sadece "Davetli Derleme" türünde makaleler yayınlanır.

İNDEKLENDİĞİ DİZİNLER

- Türkiye Atıf Dizini
- Türkiye Klinikleri Tıp Veri Tabanı

Yayına verilmiş tarihi: 30.03.2017

BASILDIĞI YER-BASIMCI-YAYIMCI

Ortaoğlu Reklam Tanıtım Yayıncılık Turizm Eğitim İnşaat Sanayi ve

Ticaret A.Ş. adına

İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Prof. Dr. Hikmet Akgül

Yönetim Yeri:

Türkocağı Cad. No:30 06520 Balgat/Ankara/Türkiye

Tel : 0 312 286 56 56

Faks : 0 312 220 04 70

e-posta : info@turkiyeklinikleri.com

web : www.turkiyeklinikleri.com

Türkiye Klinikleri

All procedures regarding Türkiye Klinikleri publications are online. Türkiye Klinikleri web site can be reached through www.turkiyeklinikleri.com, all transactions can be made with a user-name and password.

New Users; can be reached through <http://www.turkiyeklinikleri.com/default/en-index.html>. Use Online Article Submission link and then click on New Registration.

For questions and comments;

Data Processing Department

Phone: +90 312 286 56 56 / 146

E-mail: bilgisistem@turkiyeklinikleri.com

To send articles to Türkiye Klinikleri Journals; click on Online Article Submission link at <http://www.turkiyeklinikleri.com/default/en-index.html>. For consideration, all articles must be submitted online. Articles submitted in other forms will not be considered.

Rules and regulations for manuscript writing; can be reached through <http://www.turkiyeklinikleri.com/default/en-index.html>. Use "Journals and Books" link to reach the list of journals. Click on related journal to reach "Editorial Policies" regarding the journal. For question regarding manuscripts;

Manuscript Editing Department

Phone: +90 312 286 56 56 / 146

E-mail: yazisleri@turkiyeklinikleri.com

To subscribe and to reach former issues of Türkiye Klinikleri Journals; click on "Online Subscription" at <http://www.turkiyeklinikleri.com/default/en-index.html>.

To subscribe;

Subscription and Public Relations Department

Phone: +90 312 286 56 56 / 146

E-mail: abone@turkiyeklinikleri.com

To place advertisements;

Marketing Sales-Project Department

Phone: +90 312 286 56 56 / 146

E-mail: pazarlama@turkiyeklinikleri.com

PUBLICATION TYPE AND PERIODS: Türkiye Klinikleri Journal of Internal Medicine Nursing-Special Topics is published 3 times a year.

COPYRIGHT: All articles, drawings, figures and tables published in Türkiye Klinikleri Journal of Internal Medicine Nursing-Special Topics cannot be reproduced in whole or in part without prior written permission from the publisher. Only for scientific purposes summarizing and quotations can be done with the condition of proper citations listed as references. Responsibility of the articles, figures and photos belongs to authors. And advertising parties are fully responsible for their advertisements.

Türkiye Klinikleri Journals cannot be sold by second parties, but will be distributed to persons in the related fields of health through subscriptions.

Only "Invited Review" articles are published in the journal.

INDEXED or ABSTRACTED in

- Türkiye Citation Index
- Türkiye Klinikleri Medical Database

PUBLISHING HOUSE-PUBLISHER

On behalf of Ortaoğlu Reklam Tanıtım Yayıncılık Turizm Eğitim

İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.

General Manager:

Prof. Hikmet Akgül, M.D.

Administration Address:

Türkocağı Cad. No:30 06520 Balgat/Ankara/Turkey

Phone : +90 312 286 56 56

Fax : +90 312 220 04 70

e-mail : info@turkiyeklinikleri.com

web : www.turkiyeklinikleri.com

Online ISSN: 2149-5726

TÜBERKÜLOZ VE HEMŞİRELİK YÖNETİMİ

İÇİNDEKİLER CONTENTS

Sayı Editöründen

Mehtap TAN

- 1 **Dünyada ve Türkiye’de Tüberkülozun Önlenmesi ve Kontrolü ile İlgili Yasalar**
Laws Related with Prevention and Control of Tuberculosis in World and Turkey
Ayşe ÇEVİRME
- 7 **Akciğer Tüberkülozunda Tanı**
Diagnosis of Pulmonary Tuberculosis
Nermin OLGUN
- 17 **Tüberkülozda Tedavi ve Bakım İlkeleri**
Treatment and Care Principles of Tuberculosis
Afıtap ÖZDELİKARA
- 23 **Tüberkülozda Tedavi Yan Etkileri ve Yaklaşımlar**
Treatment Side Effects in Tuberculosis and Approaches for Dealing with Them
Fatma GENÇ

- 28 **İlaça Dirençli Tüberküloz ve Yaklaşımlar**
Drug-Resistant Tuberculosis and Approaches
Neşe ERDEM
- 35 **Tüberkülozda Risk Gruplarına Yaklaşım ve Korunma**
Approach and Protection of Risk Group in Tuberculosis
Sibel KARACA SİVRİKAYA
- 40 **Tüberkülozda Tedaviye Uyum ve Doğrudan Gözetimli Tedavide Hemşirenin Rolü**
Compliance to Treatment in Tuberculosis and Nurse's Role in
Directly Observed Treatment
Nuray DAYAPOĞLU
- 45 **Tüberkülozdan Korunma ve Hemşirenin Rolü**
Protection from Tuberculosis and the Role of the Nurses
Mehtap KAVURMACI
- 50 **Tüberkülozda Stigma ve Hemşirelik Yaklaşımı**
Stigma and Nursing Approach to Tuberculosis
Hatice POLAT
- 54 **Tüberkülozda Hemşirelik Tanıları ve Bakımı**
Nursing Diagnosis and Maintenance in Tuberculosis
Zümrüt AKGÜN ŞAHİN

İnsanlık tarihi kadar eski bir geçmişe sahip tüberküloz, dünyanın birçok yerinde iş gücü kaybı ve ölümlerin başta gelen sebebidir. Tüberküloz olgularının %95'i, gelişmekte olan ülkelerde görülmektedir. Tüberküloz dünyada, erişkinlerde bulaşıcı hastalıklardan-HIV/AIDS'den sonra en büyük ikinci ölüm nedenidir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), 1993 yılında tüberküloz için dünyada ilk kez bir hastalık için "küresel acil durum" ilan etmiştir. DSÖ'nün raporu "Global Tüberküloz Kontrolü 2014"e göre, tüberküloz hâlâ dünyanın en çok öldüren enfeksiyon hastalığından biridir.

Dünya genelinde her yıl iki milyar insan tüberküloz basiliyle enfekte olmakta, bunların yaklaşık dokuz milyonu hastalanmakta, 1.7 milyonu da ölmektedir. Türkiye'de yılda yaklaşık 25 bin tüberküloz hastası olduğu tahmin edilmektedir.

Tüberküloz kontrol programlarında hastalığın yayılmasını önleme ve tedavi sürecinin başarılı şekilde tamamlanmasında, sağlık ekibinde yer alan hemşirelere önemli görevler düşmektedir.

Bu özel sayıda tüberkülozun tedavi ve bakım ilkelerine, tedaviye uyum ve korunmada hemşirenin rolüne, tüberküloz hastalarında olabilecek hemşirelik tanıları ve girişimlerine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Bu bilgilerin tüm meslektaşlarımıza yararlı olmasını ve hasta bakım uygulamalarında katkı sağlamasını dileyerek, emek veren tüm yazarlara teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Mehtap TAN

Sayı Editörü

Türkiye Klinikleri

İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ

ÖZEL

YAYIMLANMIŞ ÖZEL SAYILAR

İNMEDE KANITA DAYALI BAKIM UYGULAMALARI (2015)
Editör: Prof. Dr. Ayfer KARADAKOVAN (Ege Ü. Hemşirelik F.)

ONKOLOJİ HEMŞİRELİĞİ (2015)
Editör: Prof. Dr. Tülin BEDÜK (Ankara Ü. Sağlık Bilimleri F.)

DIYABET HEMŞİRELİĞİ (2015)
Editör: Prof. Dr. Nermin OLGUN
(Hasan Kalyoncu Ü. Sağlık Bilimleri Y.O.)

YAŞLI SAĞLIĞI VE EVDE BAKIM (2016)
Editör: Prof. Dr. Feray GÖKDOĞAN
(British University of Nicosia Rektörlüğü)

NÖROLOJİ HEMŞİRELİĞİ (2016)
Editör: Prof. Dr. Zehra DURNA
(İstanbul Bilim Ü. Florence Nightingale H. Hemşirelik Y.O.)

KALP YETERSİZLİĞİ (2016)
Editör: Prof. Dr. Nuray ENÇ (İstanbul Ü. Florence Nightingale Hemşirelik F.)

TÜBERKÜLOZ VE HEMŞİRELİK YÖNETİMİ (2017)
Editör: Prof. Dr. Mehtap TAN (Atatürk Ü. Hemşirelik F.)

YAYIMLANACAK ÖZEL SAYILAR

TAMAMLAYICI ALTERNATİF TEDAVİLERDE HEMŞİRELİK (2017)
Editör: Prof. Dr. Fügen ÖZCANARSLAN (Toros Ü. Sağlık Bilimleri Y.O.)

KRONİK HASTALIKLARIN YAŞAM KALİTESİ BOYUTU (2017)
Editör: Prof. Dr. Rukiye Pınar BÖLÜKTAŞ
(İstanbul Sabahattin Zaim Ü. Sağlık Bilimleri F.)

KRONİK HASTALIKLARDA EVDE BAKIM (2018)
Editör: Prof. Dr. Mukaader MOLLAOĞLU (Cumhuriyet Ü. Sağlık Bilimleri F.)

**KRONİK HASTALIKLARDA BAKIMIN YÖNETİMİNDE
BÜTÜNCÜ YAKLAŞIMLA EKİP ÇALIŞMASI** (2018)
Editör: Prof. Dr. Nesrin AŞTI (İstanbul Arel Ü. Sağlık Bilimleri Y.O.)